

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΕΤΑΞΑΣ ΒΟΣΠΟΡΙΤΗΣ

—

Ὁ πρωτότυπος καὶ ἤδῃς συγγραφεὺς τῶν «Σκηνῶν τῆς Ἐρήμου», ἂν καὶ τὸ πρῶτον ἤδη τιμῶν ὡς συνεργάτης τὸ ἡμέτερον περιοδικὸν διὰ τοῦ κάτωθι ἐξαιρέτου διηγήματος «Ἡ Δζεμήλα», δὲν εἶνε ἐν τούτοις ἄγνωστος εἰς τοὺς φίλους τοῦ Ἡμερολογίου. Ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν, καλλιεργῶν, πλὴν τῆς γεωπονικῆς ἐπιστήμης εἰς ἣν εἰδικῶς ἀσχολεῖται, καὶ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα ἐξ ἐμφύτου κλίσεως, ἐφιλοτέχνησε πολλὰ ἔργα, διηγήματα ἰδίως, τινὰ τῶν ὁποίων ἐδημοσίευσε τὸ περιοδικὸν «Ἑβδομάς», καὶ ἅτινα τῷ ἠσφάλισαν διακεκριμένην θέσιν ἐν τῇ νεοελληνικῇ φιλολογίᾳ. Ὁ πρό τιμος ἐκδοθεὶς κομψὸς τόμος σειρᾶς διηγημάτων «Σκηναὶ τῆς Ἐρήμου» ἐξῆρρον τὸ γόητρον τοῦ κ. Βοσπορίτου ὡς διηγηματογράφου. Ἐν τῷ προλόγῳ αὐτῶν ὁ κ. Ἐμμ. Ροϊδῆς, ἀναλύων τὰς καλλονάς, τὴν πρωτοτυπίαν καὶ τὴν περιγραφικὴν δύναμιν, τὴν συνοχὴν τῆς φράσεως καὶ τὴν ἀπλότητα τοῦ ὕφους, δικαίως παρα-

βάλλει τὸν κ. Μεταξᾶν πρὸς τὸν Μεριμέ. Ἡ αὐτὴ λεπτότης εἰς τὰς περιγραφάς, ψυχολογημένη ὑποτύπωσις τῶν χαρακτήρων, ἀκρίβεια καὶ φυσικότης εἰς τὸν χρωματισμὸν τῶν εἰκόνων διακρίνουσι καὶ τὸν συγγραφέα τῆς «Δζεμήλας». Ὁ κ. Βοσπορίτης εἶνε ζωγράφος. Ὑπὸ τὸν δημιουργικόν του χρωστικῆρα ἀναζῆ ἢ ἔρημος, — ἡ ἔρημος εἰς τὴν ὁποίαν ἔζησε, τὴν ὁποίαν εἶδε καὶ ἠσθάνθη καὶ ἐμελέτησε καὶ συνανεστράφη μετὰ τῶν πρωτογενῶν κατοίκων της μετὰ τὰ περίεργα ἔθιμά της, μετὰ τὰ ἤθη της τὰ ἀλλόκοτα, μετὰ τὸν χαρακτήρα της τὸν ὅλως ἰδιόρρυθμον, μετὰ τὰ τοπία της τὰ φλεγόμενα ἀπὸ τὸν ἥλιον, μετὰ τὰς ἀρχηγόνους σκηνογραφίας της, μετὰ τοὺς ἔρωτας καὶ τὰ πάθη της καὶ τὴν ποίησίν της τὴν ἀρκετὰ ἀγρίαν καὶ ἀρκετὰ ἐνίοτε μεγαλοπρεπῆ. Ὁ κ. Βοσπορίτης ἠντλησεν ἀπὸ πηγῆς τέως ἀνεκμεταλλεύτου καὶ ὅλως ἀγνῆς. Μᾶς ἀποκαλύπτει ἕνα ὀλόκληρον κόσμον. ἄγνωστον. Τὸν κόσμον τῆς Ἐρήμου. Καὶ ἐκτυλίσσει αὐτὸν μεθ' ὅσης τέχνης ὁ καλλιτέχνης τοὺς πίνακάς του, χωρὶς φόρτον καὶ πολυλογίαν καὶ ἐπιτήδευσιν, μετὰ κατὰ τι ἰδιάζον, ὅπερ χαρακτηρίζει τὴν γραφίδα του καὶ τὸ ὅποιον διαπνέει ὡς ἄρωμα καὶ ἐλαφρὸν μέθου τὰς φωτεινάς γραμμάς τοῦ βιβλίου του, περὶ τοῦ ὁποίου ὁ στενὸς ὧδε χῶρος δὲν ἐπιτρέπει ἀτυχῶς λεπτομερεῖ ἀνάλυσιν.

Λυπηρὸν ὅτι ὁ κ. Βοσπορίτης δὲν ἐπεδόθη ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν φιλολογίαν. Θὰ τὸν ἔχανεν ἡ ἐπιστήμη, ἀλλ' ἐκείνη θὰ ἐκέρδιζεν ἕνα γλυκὺν ἀστέρρα. Διότι, ὁ κ. Βοσπορίτης εἶνε ἐκ τῶν διακεκριμένων γεωπόνων, γνωστὸς εἰς τε τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὴν Εὐρώπην. Δηθύθουν ἐπὶ δεκαετία τὰ ἀπέραντα κτήματα, ἅτινα κέκτηται ὁ οἶκος Ζαρίφη ἐν τῇ νομαρχίᾳ Βαγδάτης, κατ' ἀρχὰς ὡς διευθυντής, βραδύτερον δὲ καὶ ὡς συνεταῖρος. Τυχχάνει μέλος ἀντεπιστέλλον πολλῶν ἐπιστημονικῶν ἐταιριῶν, ἀνταποκριτὴς τοῦ «Journal d' agriculture Pratique» καὶ συνεργάτης τῆς «Revue Horticole» τῶν Παρισίων, μέλος πληρεξούσιον (delegué) τῆς Ἐθνικῆς Ἐταιρίας τῆς Ἑγκληματίσεως τῆς Γαλλίας, ἧτις ἐτιμῶσα τὰς ἐπιστημονικάς του ἀνακοινώσεις τῶ ἀπένειμε τὸ μέγα αὐτῆς μενάλλιον Α' τάξεως. Ἡ Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν τῶν Παρισίων ἔδωκε τὸ ὄνομα τοῦ κ. Μεταξᾶ εἰς ἕν ὕδνον (truffes: *Terfesia Metaxasii*, ἀμείβουσα οὕτω τὰς δημοσιεύσεις αὐτοῦ, ὧν αἱ κυριώτεραι ἐξεδόθησαν καὶ εἰς ἰδιαίτερα μονογραφικὰ τεύχη. Ἐκτὸς τοῦ ὕδνου καὶ μία *Scabieuse*, μικρὸν ἄνθος, εἰσαχθὲν ἐν Εὐρώπῃ ὑπὸ τοῦ κ. Μεταξᾶ καὶ ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ οἴκου Vilmorin τῶν Παρισίων, φέρει τὸ ὄνομά του *Scabieuse de Metaxas*.

Ὁ κ. Βοσπορίτης εἶνε ταξιδάρχης τοῦ Μεδζητιῆ καὶ Ἰππότης τοῦ Σταυροῦ τοῦ Σωτῆρος, εἰς ἀμοιβὴν τῶν σπουδαίων γεωπονι-

κῶν του ἐργασιῶν. Ἐγεννήθη ἐν Βαφειοχωρίῳ τοῦ Βοσπόρου τῷ 1858.

Ἰδιαίτερον χαρακτηριστικόν. Φαίνεται κατὰ δέκα ἔτη προσ-
 ὑτέρος τῆς πραγματικῆς του ἡλικίας.

Δ Ζ Ε Μ Η Λ Α

ΗΤΟΙΜΑΖΟΜΗΝ νὰ ἐξέλθω εἰς ἑσπερινὸν περίπατον ὅτε ἄκαιρα κτυπή-
 ματα ἔκρουσαν τὴν θύραν τοῦ δωματίου μου.

— Ἐμπρός! ἐπεφώνησα, ἀναμένων φορτικὴν τινα ἐπίσκεψιν.

— Σ' εὐρίσκω λοιπὸν! ἤκουσα εἰς ἀπάντησιν καὶ ταυτοχρόνως ἠνοί-
 γετο ἡ θύρα, εἰς τὸ πλαίσιον τῆς ὁποίας, ὡς φανταστικὴ εἰκὼν, παρου-
 σιάσθη ὁ Θεόδωρος, ὁ ὁποῖος, καθ' ἃ ἐγίνωσκον, εὐρίσκετο εἰς Χαλέπιον
 ὡς Πράκτωρ τοῦ Μονοπωλίου τῶν καπνῶν.

— Πῶς αὐτό; ἀπήντησα ἔκπληκτος. Ἐνῶ σὲ νομίζω εἰς Χαλέπιον,
 σὺ εὐρίσκεσαι εἰς Κωνσταντινούπολιν. Πότε λοιπὸν καὶ πῶς ἦλθες; Δι'
 ἀεροστάτου; ἢ διὰ τινος ὑπερφυσικοῦ τηλεβιβαστικοῦ σύρματος; Διότι
 εἰς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ζῶμεν καθ' ἑκάστην ἔχομεν καὶ νέας ἐφευρετι-
 κάς ἐκπλήξεις. Λέγε λοιπὸν;...

— Ἦλθον ἀπλούστατα χθὲς μετὰ τὸ ἀτμόπλοιον, δι' Ἀλεξανδρέττας,
 καὶ μετὰ ἀτμόπλοιον μάλιστα ρωσικόν, μετὰ τὸ ἐκκλησιδιδίον του, ὅπου ὁ
 σκεπτικιστὴς ἐγὼ, καθ' ἑκάστην ἔκαμνα τὴν προσευχὴν μου, δοξάζων
 τὸν Θεὸν διότι ἀκόμη ὑπάρχω ἐν τοῖς ζῶσι.

— Εἴχατε λοιπὸν τρικυμίαν;...

— Τί τρικυμίαν, φίλε μου; ἡ θάλασσα ἦτο γαληνιαία ὡς μικρὰ λίμνη.
 Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἡ θάλασσα ἢ ἐφοβήθη, οὔτε τὸ πῦρ εἶναι τὸ ἄλλο, τὸ
 τρίτον, μετ' ἐννοεῖς; ἢ γυνή! αὐτὴν ἐφοβήθη, διότι ἔνεκεν αὐτῆς παρ'
 ὀλίγον νὰ μὴ μ' ἔχῃ; σήμερον ἐνώπιόν σου.

— **Α!** **Α!** ἐρωτικὸν ἐπεισόδιον! μονομαχία! κτυπήματα! ἀνεφώ-
 νησα! νομίζω ὅτι ἐννοῶ. Ἐμπρός, διηγήσου μετὰ τὸ πᾶγμα, σὲ ἀκούω μετὰ
 τὰ δύο μου ὄτα.

— Δὲν ἐννοεῖς τίποτε, ἀλλ' ἂν παραιτεῖσαι τοῦ περιπάτου σου, διότι
 σὲ βλέπω ἔτοιμον πρὸς τοῦτο, τότε δεῖξου ἐν σιγάρων καὶ ἀκροάσθητι τὴν
 ἐξομολόγησίν μου, τὴν ὁποίαν θὰ συντομεύσω ὅσον δύναμαι καὶ τὴν
 ὁποίαν εἰς σὲ τὸ πρῶτον ἐκμυστηρεύομαι.

— Εἰς τὰς διαταγὰς σου, ἀπήντησα· καὶ ἀνάψας τὸ προσφερθὲν μοι
 εὐῶδες σιγάρων, ἐρρίφθην εἰς τὰς ἀγκάλας ἐνὸς ἀνακλίντρου λαθῶν τὸ
 ὕψος προσεκτικωτάτου ἀκροατοῦ.

Καὶ ὁ Θεόδωρος ἤρξατο: